No. 1585 Zaterdag 16 Mei 1914. 31ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt eiken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Openingsrede

VAN DEN

HOOGEDELGESTRENGEN HEER GOUVERNEUR

Mr. Th. I. A. Nuijens.

Mijne Heeren.

Ik waardeer het voorrecht hier wederom in Uw midden te mogen verschijnen, om, ingevolge art. 77 van het Regeerings-reglement, Uwe vergadering voor het nieuwe zittingjaar te openen.

Het afgeloopen jaar was voor de verschillende eilanden der kolonie in het algemeen niet ongunstig.

In 1913 was de oogst op de benedenwindsche eilanden tamelijk goed, waardoor de bevolking, die in 1912 zeer veel armoede had geleden, en tengevolge daarvan door zware ziekten was geteisterd, weer in een ietwat beteren toestand geraakte.

Doch de oogst voor 1914 mislukte, helaas, weer zoo goed als geheel. Door de aanhoudende droogte kwam de maïs bijna nergens tot voldoenden wasdom, en kwam er van den aanplant van rank- en peulvruchten ook zoo goed als niets terecht.

Vooral op Aruba en Bonaire, waar het volk dikwijls maar weinig werk kan vinden, staan er dan ook voor velen weer kwade dagen, van nijpende armoe, te wachten.

Orde en rust werden over het algemeen in de kolonie niet verstoord.

Wel werden er, op St. Martin eenige onordelijkheden gepleegd door personen van het Fransche gedeelte van dat eiland, die dreigden zich te zullen wreken, omdat er tijdens een klein opstootje, een hunner door een Hollandschen marechaussee was verwond, doch door het krachtig en beleidvol optreden van autoriteiten en burgers werden deze spoedig onderdrukt.

Naar verbetering van het onderwijs, zoowel het openbare als het bijzondere, werd voortdurend gestreefd.

Wat handel en scheepvaart betreft, kan 1913 onder de gunstige jaren worden gerekend.

De vooruitgang, die reeds voor 1911 en 1912 was geconstateerd, hield ook voor 1913 aan.

In- en doorvoer namen toe. Eveneens de scheepvaart, zoowel wat aantal schepen als tonnenmaat betreft.

Het vreemdelingen-verkeer was in 1913 minder dan in 1912, wat voornamelijk kwam, doordat de stoomvaartlijn „Compañia de Navigacion fluvial y Costanera de Venezuela" Curaçao uit haar vaarplan uitschakelde.

De steenkolenhandel, die, van 1911 op 1912, een sprong had gemaakt van ongeveer 34000 op ongeveer 53000 ton, liep 1000 ton terug, wat echter, na de wel ietwat abnormaal hooge stijging in 1912, niet te verwonderen is.

De doorvoerhandel nam in het algemeen toe, behalve de doorvoer van hout uit Maracaibo, die niet grooter werd.

Drie schoeners, waarvan de kiel in 1912 gelegd was, werden in het afgeloopen jaar te water gelaten.

Voor de hoedenindustrie was het afgeloopen jaar wat minder gunstig dan 1912; ofschoon er toch nog aan hoeden werd uitgevoerd voor een bedrag van f. 678,701.—

Vooral op Aruba en Bonaire ging die industrie goed vooruit, wat een zegen voor de bevolking is.

De reis, die de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ, in het belang van de hoedenindustrie, naar Europa en Amerika maakte, zal haar ongetwijfeld zeer ten goede komen.

Voor den landbouw was 1913 op de benedenwindsche eilanden tamelijk goed. De oogst had wel is waar grooter kunnen zijn, doch er was veel veevoeder en geen ziekte onder het vee, zoodat de veestapel weer flink vooruitging.

De dividivi-opbrengst was echter gering en de prijzen waren zeer laag.

Voor oranjeschillen was dat wat beter.

De aloëoogst was middelmatig. De prijzen, hoewel iets lager, bleven loonend.

De bemestingsproeven, die er op de aloëvelden genomen werden, voldeden goed, en de ziekte onder de planten breidde zich niet uit.

De sisalaanplant op Mount-Pleasant, waarvoor 1912 een zeer slecht jaar was geweest, kwam in 1913 flink vooruit.

De proef, die er werd genomen met het fokken van struisvogels op het Albertinapark leverde bevredigende resultaten op en schijnt wel te zullen slagen.

Op St. Martin bleef de katoencultuur ongeveer op de hoogte, waarop zij stond.

De uitvoer van katoen uit het Nederlandsche gedeelte was wel minder, doch dit kwam, omdat een groot deel zijn weg vond langs het Fransche gedeelte.

Op St. Eustatius was in 1913 het weer niet zeer gunstig voor den katoenbouw. Er kon niet voor een tweeden keer geplukt worden, wat de opbrengst aanmerkelijk minder deed zijn.

Ook Saba blijkt katoen van een uitmuntende kwaliteit te kunnen leveren.

Met de limoenaanplant op St. Martin, gingt het naar wensch. De jonge boompjes groeiden heel goed.

De afzet van zout was in 1913 op Curaçao gering en de prijzen er van zeer laag.

Op Bonaire was de verkoop tamelijk goed; doch ook tegen lage prijzen.

De zoutoogst op St. Martin was goed en de afzet bevredigend.

Met den systematischen damaanleg werd geregeld voortgegaan, en de ondervinding leert, dat deze voor den landbouw van veel belang is.

Voor de Aruba-Phosphaat-Maatschappij was 1913 een onvoordeelig jaar. De prijzen van de door haar aan de markt gebrachte phosphaat waren laag en de vraag naar het artikel was gering.

Op Curaçao werd de exploitatie van de Santa-Barbara mijnen in 1913 weer krachtig ter hand genomen. Reeds werden belangrijke hoeveelheden phosphaat verscheept en er vinden een paar honderd man geregeld werk bij de exploitatie.

De Aruba-Goud-Maatschappij zette haar werk met succes voort.

Met de verbreeding van den havenmond ging het niet zoo voordeelig als men gehoopt had. Het springen van de rots ging moeilijker dan men verondersteld had, en het bleek, dat voor het wegbaggeren van het grootste gedeelte der specie de zandzuiger niet het geschikte werktuig was.

Door het bezoek, dat Prof. Dr. KRAUS aan ons eiland bracht, waren wij gelukkig in staat, diens hooggewaardeerd advies in deze in te winnen, en hopen, met diens aanwijzingen te volgen, toch betrekkelijk spoedig het beoogde resultaat te zullen bereiken.

De stations voor draadlooze telegrafie werkten geregeld, en bewezen aan de scheepvaart en aan particulieren uitstekende diensten.

Het nieuwe licht op Klein-Curaçao en de vuurtoren op de Westpunt van Curaçao voldoen zeer goed en bleken voor de scheepvaart van groot nut te zijn.

Ik eindig, Mijne Heeren, met den wensch, dat het nieuwe zittingjaar, onder Gods onmisbaren zegen, vruchtbaar moge zijn voor het welzijn der kolonie.

Ik verklaar de vergadering van den Kolonialen Raad voor het nieuwe zittingjaar geopend.

Begrootingsdebat.

Voor buitengewone gelegenheden als de behandeling der begrooting is de zaal van den Kolonialen Raad veel te klein. Het publiek stond en zat opgepropt. Nog zelden zagen wij zooveel belangstelling. Verschillende Dames zaten op het podium naast den zetel van den Gouverneur.

Alle 10 op het eiland aanwezige leden waren tegenwoordig, terwijl niet minder dan 6 Gemachtigden van het Bestuur de vergadering bijwoonden.

De Heer A. G Statius Muller was waarnemend voorzitter.

Bij de rondvraag, of er ook aanmerkingen waren op de notulen der vorige vergadering stond het lid C. S. GORSIRA JPEz. op om te klagen, dat die notulen hem dingen laten zeggen, welke hij niet gezegd heeft, en een noodzakelijke toelichting van een zijner amendementen op de *Schippersswet* in het geheel niet vermeldt, ook niet het debat, dat hierover ontstond. Spreker heeft geen aanmerking gemaakt „dat er alsnog door het Bestuur geen definitie is gegeven van Curaçaosche en Nederlandsche vaartuigen," zooals op bladz. 6 van de notulen te lezen staat, terwijl op bladz. 7 de stemming over zijn amendement wordt medegedeeld zonder ook maar iets te reppen van zijn toelichting en zijn debat met den Procureur-Generaal.

Na een langdurige discussie met den Voorzitter wordt eindelijk besloten, dit punt aan te houden tot een volgende vergadering waarin het lid GORSIRA met een concreet voorstel zal komen ter verbetering van de notulen.

Hierna verklaarde de Voorzitter de algemeene beschouwing over de Begrooting voor geopend.

Het Lid Lansberg begint met te klagen over de onvoldoende toelichtingen van den Gouverneur. ZHEG. heeft in de M. v. A. hierop wel geantwoord, dat zijn toelichtingen beknopt zijn maar niet onvolledig, de Heer LANSBERG zal evenwel aantoonen, dat de voorlichting aan den Raad gegeven onvoldoende moet genoemd worden, waardoor een goede samenwerking tusschen Raad en Bestuur niet wel mogelijk is. Aan den Districtmeester van het 2e en 3e district is genot van vrije woning gegeven, zonder dat hier ook maar iets van gezegd is aan den Raad en als de Gouverneur dan later in zijn M. v. A. dit verzuim herstelt, heet het, dat dit geschiedde uit billijkheid, omdat de districtmeester van het vierde en vijfde district ook vrije woning heeft. Een ieder krijgt hier den indruk, alsof deze laatste districtmeester al sinds lang in het genot was van vrije woning en het een onbillijkheid zou zijn aan den anderen districtmeester eenzelfde genot nog langer te onthouden. Maar die districtmeester heeft eerst op het eind van verleden jaar eene vrije woning gekregen, toen hij Dokterstuin betrok; vroeger had hij evenmin vrije woning. De toelichting van den Gouverneur geeft dus geen zuiveren kijk op de zaak en is zelfs misleidend.

In de M. v. A. zegt de Gouverneur: „Van herhaaldelijk onoordeelkundig optreden, van overschrijding zijner bevoegdheid door den Officier van Justitie op St. Martin, is noch den Procureur-generaal, noch den Gouverneur iets bekend."

Spreker vraagt wederom, of men bij het lezen dier woorden niet den indruk ontvangt, dat nooit eenige klacht over dezen ambtenaar bij het Bestuur is ingekomen?

Maar men is weer misleid en heeft het weer mis, want in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag, krijgt men te lezen: De Gouverneur kan verklaren, dat ook hem later ter kennis is gekomen, dat er op St. Martin eenige personen waren, die klachten hadden tegen den gewezen Officier van Justitie over diens onoordeelkundig optreden; dat hij die zaak heeft onderzocht, en tot de overtuiging is gekomen, dat die klachten ongegrond waren."

Hieruit blijkt, dat er wel klachten zijn ingekomen, en reeds een geruimen tijd geleden, want ze zijn al onderzocht en ongegrond bevonden.

Eén derde en laatste voorbeeld. De Gouverneur „heeft gemeend de fatsoenlijke huurders van gouvernementsgronden niet te moeten dwingen hun boeltje op te breken." Hieruit leest eenieder, dat de onfatsoenlijke huurders wel gedwongen zullen worden. Spreker heeft navraag gedaan bij verschillende planters, maar volgens hen is er niets van dien aard gebeurd.

De Raad klaagt derhalve met recht over onvoldoende voorlichting en dubbelzinnigheid in des Gouverneurs woorden.

Ook keurt Spreker de houding van den Gouverneur af in zake de uitgifte van vestigingsplaatsen. De Minister DE WAAL MALEFIJT heeft zeer duidelijk gezegd in zijn toelichting bij het Ontwerp, dat de gelden ook gegeven werden om de ontruiming der gronden rondom de plantages te bevorderen. En wat doet de Gouverneur? Niets dan bezwaren maken. Waarom dit niet gedaan vroeger, toen over de wet gediscussieerd werd? Nu is het daarvoor te laat.

Met blijdschap heeft Spreker vernomen, dat er een deskundige zal worden uitgezonden op onderwijsgebied. Dit had al veel vroeger moeten gebeuren, want er zijn zeer ernstige klachten, die onderzocht dienen te worden.

De opleiding der toekomstige onderwijzers is aan de Curaçaosche normaalschool bepaald onvoldoende; opvoedkunde wordt er niet gegeven, wel 2 vreemde talen.

Spreker is het niet eens met de Schoolcommissie, dat de vele klachten over het onderwijs de onderwijzers in Nederland zouden terughouden om naar de Kolonie te komen, veeleer moet het geringe aanbod van onderwijzers voor Curaçao gezocht worden in de lage bezoldiging, en de verkeerde verstandhouding der onderwijzers onderling.

Ook zou Spreker wel eens willen vragen, of het schrijven van den Heer MARCHENA in *De Vrijmoedige* geen aanleiding is voor het Bestuur om eens het een en ander te onderzoeken. In het St. Thomascollege wordt het heele leerplan op zij gezet terwille van een paar leerlingen, die naar Holland moeten. De vele fouten in de schriften bewijzen, dat het onderwijs op de Hendrikschool slecht is. Niet zoozeer het niet corrigeeren dezer fouten door de onderwijzers, dan wel het maken dezer fouten door de leerlingen bewijst dit. Ten sterkste keurt Spreker af, dat de Heer MARCHENA in een officiëel stuk door het Bestuur onbevoegd en partijdig wordt geheeten, terwijl deze toch geheel accoord gaat met het oordeel van het hoogste college in deze Kolonie, den Kol. Raad. In plaats van gelaakt, had de Heer MARCHENA geprezen dienen te worden. Het doet goed in deze tijden van karakterloosheid een man van karakter te ontmoeten.

Tegen den post van een vasten landbouwkundige blijft Spreker gekant, omdat er nog altijd geen resultaten te zien zijn. De rasverbetering bij het vee gaat meer uit van particulieren. Hij weet wel, dat sommigen nog iets verwachten van de *Dryfarming*, maar blijft ook op dit punt pessimistisch gestemd.

Wat de havenverbetering betreft, zal men zich moeten bepalen tot een hoopvol afwachten, maar Spreker wenscht toch spoedig iets te hooren over de voorstellen van Dr. KRAUS.

Ook zal Spreker voorstellen de verlenging van den steiger op Bonaire van de begrooting af te voeren.

Het Lid Gorsira verklaart, dat hem door zijn voorganger het gras voor de voeten is weggemaaid. Hij meent echter nog wel eenig recht te hebben nogmaals te spreken over de reorganisatie in de uitgifte van huurgronden. Spreker heeft vroeger behoord tot de Commissie, door het Bestuur benoemd, om een enquête in te stellen onder de plantage-eigenaren. Hij mocht van de werkzaamheden dezer commissie een uitgebreid verslag aan het Bestuur aanbieden. Dit verslag is mede aanleiding geweest tot het aankoopen van de Plantages Dokterstuin, Wacao en Barber voor nieuwe vestigingsplaatsen. In het begin heeft Spreker zeer veel moeilijkheden gehad over de wijze waarop het Bestuur thans te werk gaat, maar is door de gewisselde stukken althans ten deele bevredigd. Wel spijt het ook hem, dat het Bestuur meer met bezwaren komt aandragen dan blijken geeft van een ernstig pogen om deze zeer zeker moeilijke zaak tot een goede oplossing te brengen. De bezwaren tegen een verhuizing der buitenbevolking waren immers vroeger ook al bekend, maar de treurige toestand der plantages is erg genoeg om deze bezwaren op zij te schuiven ter verbetering van dezen verkeerden toestand. Nadat begonnen was met aankoop der drie plantages ging het Bestuur nog voort met grondjes uit te geven in de nabijheid der plantages. Dit toont gebrek aan ernst om de zaak zoo goed mogelijk uit te voeren. De planters worden ongeduldig, nu zij zoo lang moeten wachten vóór zij eenige hulp zien van den kant van het Gouvernement; zij vreezen weer met een kluitje in 't riet gestuurd te zullen worden. Het Bestuur stelle derhalve de uitvoering der reorganisatie van de uitgifte der huurgronden in handen van menschen, die verstand van zaken hebben en gevoel voor den ernst van het oogenblik. Activiteit alleen is niet voldoende. Als de plantages hun weidegronden terugontvangen blijft er meer grond over voor de maïscultuur en kan de veestapel ook worden uitgebreid. De buitenbevolking komt ook in betere conditie; zij krijgen betere gronden, staat meer onder toezicht en komt dichter bij de school. Geregelder schoolbezoek zal ook hiervan het gelukkige gevolg zijn.

Nog een enkel woord wenscht de Heer GORSIRA te spreken over het Openbaar Onderwijs. Van het Bijzondere weet hij te weinig. En zelfs van het O. Onderwijs wil hij alleen spreken over de Hendrikschool, ofschoon hij zelf een dochtertje heeft op de meisjesschool en ook daarvan op de hoogte is. Spreker beoordeelt het onderwijs niet naar de examens of openbare lessen. Dat alles is bombast, waar een verstandig mensch zich niet aan stoort. Maar als oud-leerling kan hij vergelijken datgene wat nu aan de jongens der hoogste klasse geleerd wordt met het onderwijs, dat hij in zijn tijd genoot. Steeds heeft hij in de laatste jaren een paar jongens uit de hoogste klas onder zijn leiding en hij weet, dat ze het hoofdzakelijk van privaatlessen hebben moeten. Dat geeft den onderwijzers ook meer inkomen! Het is beslist onwaar, dat het O. Onderwijs thans op hetzelfde peil staat als vroeger, de boeken tegenwoordig in de hoogste klas gebruikt, gaan niet zoo ver, als die vroeger in gebruik waren. Als de jongens de school verlaten, zijn de leiddraden nog niet afgewerkt en moeten de jongens door privaatlessen het onderwijs voltooien.

Spreker begrijpt niet, hoe dit alles aan het schooltoezicht ontgaat. Belangstellende Ouders hebben genoeg geklaagd. Het toezicht op het O. Onderwijs dient heel veel verbeterd te worden.

Het Lid Forbes heeft met verbazing van de antwoorden des Gouverneurs kennis genomen. Die antwoorden hebben veel verbittering gebracht onder de planters van het

4e en 5e district. Het Bestuur houdt absoluut geen rekening met hunne belangen. De plantages gaan hun ondergang te gemoet, nu deze nog meer ontvolkt zullen worden Reeds thans zijn zij zoozeer in prijs gedaald, dat zeer dikwijls bij verkoop nog niet eens de hypotheek kan worden afbetaald. De planters hadden zoo gehoopt, dat er verandering en verbetering in hun droeven toestand komen zou. Z. Exc. Minister DE WAAL MALEFIJT wilde wel niet toegeven, dat hun onrecht was aangedaan door de uitgifte van hun weidegronden in huur aan de buitenbevolking, maar Z. Exc. erkende toch het groot nadeel hun hierdoor berokkend en de veelvuldige schade hun door de omwonende bevolking toegebracht. Z. Exc. wilde daarom met den aankoop van Dokterstuin etc. op de eerste plaats de plantages helpen. Op bevredigende wijze ware dan de moeilijke quaestie opgelost. De plantages zouden weer vrij komen, meer vee kunnen houden, meer maïs planten, terwijl de kleine huurders betere perceelen gronds ontvingen.

De pachters mogen het een schreeuwend onrecht heeten van hunne gronden verwijderd te worden, nog schreeuwender onrecht wordt den planters aangedaan, als zij niet geholpen worden met het geld, dat voor dit doel werd toegestaan.

Het is wel wat gevaarlijk van den Gouverneur de gehechtheid der buitenbevolking in Nederland aan hunne gronden te vergelijken met de gehechtheid onzer buitenbevolking. De Kol. Raad bestaat uit lieden, die ook wel de bevolking kennen. Wat heeft het volk gedaan waaruit deze gehechtheid blijken zou? Volgens het Koloniaal Verslag zijn de grondjes in het 4e district, meestal niet of slecht omheind, slecht bearbeid. Zij zijn te klein en ongeschikt om den menschen een bestaan op te leveren. Volgens datzelfde Verslag worden de huurpenningen ook zeer slecht betaald. Heel natuurlijk, dat het volkje graag woont op gronden, die hun niets kosten, geen enkele verplichting opleggen en groote voordeelen verschaffen. Thans mogen zij landbouwproducten uitvoeren, maar men moet niet vragen, waar die vruchten geplukt werden. Staat het wel zoo vast, dat de buitenbevolking algemeen zoo tegen verhuizen is? Waar kwamen dan de vele aanvragen vandaan om op Dokterstuin te mogen wonen, zoodra het bekend werd dat deze plantage gekocht zou worden?

Men overdrijve toch niet en blaze de zaak niet op.

Men vraagt het volk niet om te verhuizen naar Italië of Aziatisch Rusland, maar eenvoudig van de eene plaats naar een andere, die 2 uur verder ligt op hetzelfde eiland Gehechtheid van het volk aan zijn huurgronden mag geen reden zijn om goede maatregelen achterwege te laten. Voor het prestige van het Bestuur hoopt de Heer FORBES, dat met de verhuizing spoedig een flink begin zal gemaakt worden, niet het meest naar den zin van de pachters, maar wel het meest ook in hun belang.

Enkele vragen zou de Heer FORBES gaarne stellen aan den Gemachtigde van den Gouverneur. Aan hoe vele huurders van het 4e en 5e district is reeds aangezegd, dat zij hun grondje te verlaten hebben?

Zal ook vergoeding worden gegeven bij verhuizing naar andere plaatsen dan Dokterstuin, etc.?

Ten slotte wenscht Spreker nadrukkelijk te verklaren, dat niet alle negers dieven zijn. Er worden onder hen wel degelijk flinke mannen gevonden, die niet meedoen met de kwade praktijken van anderen, maar ze tegengaan, zooveel ze kunnen.

Het Lid **Winkel** vraagt om de algemeene traktementsverhooging te laten ingaan van begin 1914, toen ook andere ambtenaren verhooging ontvingen. De administratieve moeilijkheden mogen geen bezwaar zijn om deze daad van billijkheid te verrichten. Hij bedankt voor hetgeen het Bestuur in deze reeds heeft gedaan.

Bij de verhooging moet men ook meer letten op de goede verdeeling der gelden. De Gezaghebber van Saba bijv. ontvangt 2700 Gld en die van St. Eustatius 3000, terwijl het ambt op Saba veel moeilijker is. De twee Protestantsche Predikanten hebben beiden precies hetzelfde te doen en toch ontvangt de een 600 Gld meer dan de andere.

Met genoegen kan Spreker constateeren, dat de Politie in den laatsten tijd iets beter is geworden, maar het herhaaldelijk verplaatsen naar de eilanden duidt er toch op, dat ook daar de toestand niet zuiver is. Het is en blijft verkeerd, dat de Politie twee chefs heeft. Gaarne zou Spreker vernemen, waarom geen officier is benoemd als detachementschef. Het meerendeel der politie is militair, zij behoort dus beter geheel onder militaire leiding te staan. Nogmaals drukt Spreker zijn bevreemding uit, dat een politie-agent, na in een Club leelijk te hebben huisgehouden, slechts weggezonden werd door den Procureur en verder niet gestraft door den Commandant.

Ten zeerste heeft het hem ook bevreemd, dat het Bestuur niets wist omtrent klachten over den Officier van Justitie op St. Martin, het lid WINKEL wist dit al drie maanden geleden. Maar het schijnt onjuist, dat het Bestuur er niets van wist, want in de Nota van den Gouverneur, wordt gezegd, dat de klachten onderzocht waren en ongegrond bevonden. Willen die klachten behoorlijk onderzocht zijn, dan moet er over gecorrespondeerd zijn met St. Martin en dat neemt altijd eenige maanden in beslag. De klachten zijn den Gouverneur dus niet eerst later, maar ook vroeger bekend geweest. Als een ambtenaar herhaaldelijk in botsing komt met de bevolking, bewijst dit, dat die ambtenaar niet oordeelkundig optreedt.

Het Bestuur ontvangt zijn inlichtingen van de beklaagden, den Officier van Justitie en den Gezaghebber; op deze wijze wordt het Bestuur eenzijdig ingelicht, en moet de voorstelling van zaken wel verkeerd zijn. De Leden van den Raad ontvangen hun inlichtingen van buitenstaanders en zijn daarom beter op de hoogte. Het getuigt niet van verstandig optreden, als die ambtenaar iemand van meineed beschuldigt, terwijl hij weet, dat de zaak wegens ziekte van den beschuldigde geen voortgang kan hebben.

In de 2e Kamer heeft de Minister gezegd, dat de Raad van Politie op de eilanden een vrij groote bevoegdheid heeft, maar Z. Exc. schijnt niet te weten, dat in praktijk de Raad buiten alles gehouden wordt. De Gezaghebber alleen deelt op de eilanden de lakens uit. Aan dezen verkeerden, onwettigen toestand moet een einde gemaakt worden.

Dat het Openbaar Onderwijs slecht is, vindt zijn oorsprong in de slechte verhouding van het personeel onderling, het veelvuldig verlof en het te laat ontvangen der leermiddelen. Dit alles is het Bestuur bekend, dat daarenboven zelf ook erkent, dat het slechte corrigeeren van schriften verkeerd is en de combinatie van twee klassen niet goed. Gelukkig dat voor deze combinatie een goede reden wordt opgegeven, anders zou men haast gaan denken aan boos opzet om het Openbaar Onderwijs er onder te krijgen. Waarom maakt het Bestuur een man als de Heer MARCHENA verdacht als draaiend en partijdig, terwijl de Heer MARCHENA toch geheel en al steunt op het oordeel van den Kolonialen Raad. Speker brengt den Heer MARCHENA hulde en waardeert het, dat hij den moed heeft gehad den vinger te leggen op de wondeplekken. Voor deze aanwijzing van verkeerdheden moet ook het Bestuur hem dankbaar blijven. In het algemeen laat in de Kolonie Curaçao het Onderwijs, het Openbare zoowel als het Bijzondere, veel te wenschen over. Bestuur en schoolcommissie alleen noemen het goed, alle andere menschen noemen het slecht. De goed gevormde leerlingen behooren tot de uitzonderingen. De Heer WINKEL beoordeelt het onderwijs naar zijn resultaten. Bij een bezoek op school worden de beste leerlingen vooruitgeschoven, en het is hem te doen om te weten, hoe het onderwijs over het algemeen is. Daarom juicht hij de komst van een deskundige toe, maar hoopt, dat deze ook den Kol. Raad eens zal hooren.

Het marktgebouw verkeert wel degelijk in slechten toestand, gelukkig is het Gouvernement nu juist bezig het te verbeteren. Spreker verheugt zich over de uitzending van den zandzuiger naar Aruba, waar hij heel hard noodig is; alsmede over de komst van Prof. KRAUS, maar heel veel van de werkzaamheden aan de haven bemerkt men nu juist niet.

Nog een enkel woord meent de Heer WINKEL te moeten spreken over de visscherij. Het is thans gebleken, dat Dr. VAN BREEMEN een goeden kijk op zaken had, toen hij begon met de koelinrichting van visch op Aruba. Ten gevolge daarvan is er nu op dat eiland een nieuw bedrijf ontstaan, dat een toekomst heeft. De invoer van gekoelde visch is ook van zeer veel nut voor Curaçao, waar veel rotte, stinkende visch van elders wordt ingevoerd. Dat jonge bedrijf zal de leiding van Dr. VAN BREEMEN niet goed kunnen missen; reden waarom lid WINKEL het goed zou keuren, als er weer een post voor bevordering der visscherij werd uitgetrokken.

Ook moest het Gouvernement de uitbreiding der visschersvloot op Aruba bevorderen door voorschotten.

Ten zeerste verheugt spreker zich over het feit, dat een stoomverbinding tusschen de eilanden weer in het vooruitzicht is gesteld.

Wordt vervolgd.

VERWAARLOOSDE JEUGD

EN

BIJZONDER ONDERWIJS.

In zijn open brief aan het Kamerlid De Meester d. d. 21 April l. l. en in het vervolg daarop, d. d. 7 Mei l. l., voorkomende in „De Vrijmoedige" wendt de Heer De Marchena Jr. een poging aan om de „Amigoe di Curaçao" voor zijn zaak te doen pleiten, d. w. z. om de Katholieke Scholen te belasteren.

Voor de zooveelste maal wordt de Katholieke School hier beoordeeld en veroordeeld, niet naar het onderwijs, dat zij zoo zegenrijk verstrekt aan honderden, ja duizenden armen onzer kolonie, maar naar 'n troep havelooze vagebonden uit de laagste lagen der maatschappij, die om armoede of onwil, of om beide redenen, geen gebruik kunnen of willen maken van eenig onderwijs, noch openbaar noch bijzonder. Zelf erkent de Heer De Marchena, dat die vagebonden *in werkelijkheid zelden of nooit scholen bezoeken* en laten wij er tot zijn geruststelling ook bijvoegen, dat ze ook niet *op papier* als leerlingen figureeren.

Wij zijn den Heer De Marchena dankbaar voor die eerlijke bekentenis.

Maar nu vragen wij in gemoede, hoe het nog in het brein van den Heer De Marchena kan opkomen, de Katholieke School aansprakelijk te stellen voor de onwetendheid, ongemanierdheid en verwildering van kinderen, die buiten haar bereik vallen?

De „Amigoe di Curaçao" van 22 Nov. l. l. wees zeer terecht op een wondeplek onzer maatschappij en deed tevens een prachtig middel aan de hand om hierin verbetering te brengen, n. l. door het oprichten van eene school voor deze verwaarloosde kinderen, een inrichting, die hun, behalve onderwijs, ook huisvesting, voeding en kleeding zal bezorgen.

Als de Heer De Marchena het werkelijk goed met onze kolonie meende, dan had hij reden om den inhoud van dat artikel toe te juichen. Maar, neen; dat nooit! Nog liever gif er uit gezogen tegen de Katholieke School. Nu, in aanmerking genomen zijn haat tegen al wat Roomsch is, een haat, die 'n duim dik over heel zijn schrijven verspreid ligt en de drijfveer is van al zijn bemoeïingen, verwondert ons zulks niet. Maar de Heer De Marchena ga gerust zijn gang, hij bewege hemel en aarde, en lastere er maar dapper op los; het katholiek onderwijs laat zich door zijn geschreeuw en geschetter niet van de wijs brengen.

Met innige voldoening en met een gerust hart zien wij de komst van een onderwijs-specialiteit te gemoet. Op dit punt zijn we heel wat geruster dan de Heer De Marchena, die blijkbaar al begint te vreezen, dat de bevindingen van den „Onderwijsman" wel niet zuiver zullen kloppen met de inlichtingen die hij aan het Kamerlid De Meester heeft verstrekt.

Wij daarentegen kunnen er slechts bij winnen, en verwachten van den „onderwijsman" ondanks al de adviezen van den Heer De Marchena:

1o. dat hij persoonlijk de scholen zal komen bezoeken en het niet zal wagen uitspraken te doen zonder ooit een voet in de school gezet te hebben.

2o. dat hij voor goed een einde zal maken aan de legende, dat op de Katholieke Scholen *letterlijk niets* geleerd wordt.

Als de Heer De Marchena zich eens persoonlijk had willen overtuigen van den stand van het Bijzonder Onderwijs en eens met eigen oogen had willen zien met welk een ijver en toewijding door de Fraters en Zusters wordt gewerkt, dan kon hij nooit bij het kamerlid De Meester met een lasterlijke aantijging komen aandragen als deze: Op de Katholieke Scholen wordt *letterlijk niets* geleerd. Dan had hij volkomen moeten instemmen met de zoo dikwijls herhaalde verklaring van Schoolcommissie, Schoolopziener, Gouverneur en van allen, die met onze scholen kennis gemaakt hebben: *De stadsscholen zijn goed; de buitenscholen voldoen ten volle aan de eischen, die men daar redelijkerwijze kan stellen.*

Dit staat vast: „Wie school komt *moet leeren,* moet zelfs *goed* leeren; de ijver, de opoffering en de bekwaamheid van Fraters en Zusters staan daar borg voor.

Wie buiten het bereik der school blijft, valt ook buiten de verantwoordelijkheid dier school. Dit laatste wordt den Heer De Marchena en allen die lust gevoelen het Katholiek onderwijs te vonnissen naar sujetten, die deze school niet of onvoldoende bezocht hebben, nog eens bijzonder op het hart gedrukt.

En hierbij kunnen wij het wel laten; of eigenlijk we hebben reeds te veel eer gedaan aan het geschrijf van den Heer De Marchena, die wel mag weten, dat waar hij zijn *te machtige, te sprekende, te authentieke* argumenten met den eervollen naam van *dooddoeners* bestempelt, hij zich zelf radicaal afmaakt. Anders raadplege hij slechts het *Woordenboek der Nederlandsche taal,* 3e deel, kolom 2867, waar het woord *dooddoener* aldus wordt toegelicht: *Nietszeggend argument,* dat verdere gedachtenwisseling afsnijdt.

Bezwaren bij het Onderwijs in de BUITENDISTRICTEN.

De Heer P. VISMANS schreef in *De Maasbode* een reeks flink gedocumenteerde artikelen over het Onderwijs op Curaçao. In Nederland zal men daar nu wel beter over oordeelen, nu men volkomen op de hoogte is gebracht en een zuiver inzicht van zaken heeft gekregen. Wij zijn den Heer VISMANS dankbaar voor zijn welkome hulp.

Voor personen, die ook op Curaçao zelf nog niet op de hoogte blijken van de bezwaren, bij het Onderwijs in de buitendistricten ondervonden, deelen wij zijne opsomming der moeilijkheden hier mede. Vrij algemeen wordt aan deze bezwaren veel te weinig gedacht bij het beoordeelen der resultaten van het onderwijs in de buitendistricten:

1o wegens gebrek aan personeel zijn in den regel de klassen te groot;

2o is de groote armoede oorzaak, dat, alhoewel vele kinderen barrevoets en slecht gekleed naar school komen, toch immer schoolverzuim van ernstigen aard valt te constateeren;

3o komen vele kinderen, juist tengevolge der heerschende armoede maar tevens wegens gebrek aan besef van het nut van het onderwijs, te oud op school en verlaten zij de school alvorens de geheele cursus is doorloopen;

4o kan de som der algemeene begrippen en de graad van ontwikkeling, eigen aan de kinderen, die pas ter schole komen, niet vergeleken worden met die der stadskinderen en nog minder met die van Europeesche kinderen; (de omgeving, waarin de kinderen thuis de allereerste opvoeding ontvangen, is tengevolge der heerschende armoede en uit een oogpunt van beschaving, hoogst primitief. Kinderen, die in Nederland in afgelegen heide- of veengroudplaatsen wonen, staan in beschaving ongetwijfeld veel hooger);

5o is de taal, die de kinderen op school moeten leeren, moeilijk voor hunne spraakorganen en heeft met hun eigen taal een minimum van aanrakingspunten;

6o mist het eerste onderwijs op school de onmiddellijke aansluiting aan de hoogst poovere begrippen der kinderen; temeer dringt dit, daar het voor de onderwijzeressen hoogst moeilijk is zich een juist denkbeeld te vormen van de verstandelijke achterlijkheid der meeste kinderen;

7o ontbreekt aan de Hollandsche leermiddelen — leesboeken, rekenboeken etc. — door de verbazende taalmoeielijkheden voor kinderen die nooit Hollandsch hooren dan op school, de geleidelijkheid en de aanpassing aan de begrippen der kleinen, hoe goed overigens de volgorde ook moge ingericht zijn;

8o mag de menigmaal heerschende hongersnood, althans het geregelde hongerlijden tengevolge der groote armoede, als nadeelige factor voor de vruchten van het onderwijs niet uit het oog verloren worden; het is maar al te waar, dat op de afgelegen plaatsen de slechte voeding en de honger dikwijls het onmogelijk maakt, dat de kinderen de voor het leeren onontbeerlijke geestesinspanning vermogen te ontwikkelen;

9o vormen de groote afstanden niet het minst belangrijke bezwaar.

Al deze niet te onderschatten moeielijkheden zouden grootendeels ondervangen worden, wanneer er een middel te vinden ware om onder de buitenbevolking eenige stoffelijke welvaart te brengen.

Daarin kan een in den superlatief knappe schoolinspecteur geen verandering brengen, doch heeft de regeering van het moederland krachtig in te grijpen.

Watervoorziening

VAN DE

Benedenwindsche Eilanden

VAN DE

KOLONIE CURACAO.

door G. DUYFJES *m. i.*

Vervolg en Slot.

Ondergrondsche damaanleg.

Hoe kan men nu het afstroomen van het grondwater beletten?

Dit zal alleen mogelijk zijn, door het aanleggen van ondergrondsche dammen, zooals door VAN LIDTH DE JEUDE in zijn reeds genoemd werk ontworpen voor de watervoorziening van de haven. Dit zouden dan kunnen zijn sleuven, in den bodem uitgegraven tot op het voor water niet meer doordringbare bodemgesteente en daarna volgestort met een voor water ondoordringbare laag. VAN LIDTH DE JEUDE heeft daarvoor beton gedacht; niet onmogelijk zou een aangestampte kleilaag voldoende zijn. Deze is vrijwel ondoorlaatbaar en aan alle kanten ingesloten door het verweerde gesteente, zoodat de druk, die er op komt, gering is.

Misschien zou het ook mogelijk zijn een dergelijken dam te maken door inspuiten van cementpap onder hoogen druk van uit boorgaten. Bij schachtbouw voor mijnen wordt deze methode soms toegepast, tot afsluiting van het grondwater in poreuze gesteenten (3)

Welke methode hier het goedkoopste zou zijn, is a priori niet te zeggen, zeker zou het zaak zijn, proeven te nemen met de laatstgenoemde.

Door een dergelijken ondergrondschen dam zou het afstroomen van het grondwater ten eenenmale onmogelijk worden; al het water dat in het stroomgebied bovendams in den bodem drong, zou worden opgehouden, en het is niet onmogelijk, dat de grondwaterspiegel weldra zoo hoog zou komen dat de ondergrondsche dam overliep, en een bron ontstond. Dan zou de ondergrondsche dam ook tot boven de oppervlakte kunnen worden opgetrokken.

Men zou derhalve krijgen een reservoir van grondwater boven den dam en hiervan zou uit putten door windmolens water zijn te onttrekken voor irrigatie. Het meest economisch zou dan zijn daarmee terreinen te irrigeeren die bovendams gelegen zijn omdat dan dat deel van het irrigatiewater, dat in den bodem dringt, weder naar het reservoir toestroomt.

Gaan wij nu eens na hoeveel water zou kunnen worden opgehouden en hoe groot een terrein daarmede geregeld zou kunnen worden geïrrigeerd.

Hiervoor moet natuurlijk een concreet geval genomen worden en kunnen wij hetzelfde terrein nemen dat VAN LIDTH DE JEUDE heeft beschouwd en waarvoor hij berekent dat op het toestroomingsgebied van 500 H.A. in het droge jaar 1903 nog ± 1.565.000 M³. water is gevallen. In het jaar 1907 is op dat gebied ongeveer driemaal die hoeveelheid gevallen. We kunnen veilig aannemen dat hiervan ⅓ aan het grondwater zal ten goede komen, zoodat dan in het jaar 1903 ruim 500.000 M³., in 1906 ruim 1.500.000 M³ aan het grondwaterreservoir zou zijn toegevoerd.

Hoe groot een terrein zou nu hiermede kunnen worden geïrrigeerd? Dit hangt in de eerste plaats af van de hoeveelheid water, die de betreffende cultuur noodig heeft.

Voor Curaçao zelf bestaan hiervoor zoover mij bekend geen gegevens.

In het Rapport HAVELAAR (4) vindt men deze quaestie besproken en cijfers gegeven van andere landen.

Van Algerië geeft de heer HAVELAAR op: voor maïs 4 besproeiïngen van 400—600 M³. per H.A. in twee maanden; totaal 1600—2400 M³. per H.A.; voor oranjeboomen 12 besproeiïngen van 400 M³. in zes maanden, totaal 48000 M³. per H.A.

Neemt men aan, dat men gemiddeld per jaar over 500.000 M³ water zal kunnen beschikken, dan zou dit bij maïscultuur voldoende zijn voor ± 200 H.A., bij oranjeboomen voor ± 100 H.A. Bij overvloedige regens heeft men voor maïs geen irrigatie noodig, maar bij het wegblijven der regens zou men voor mis-

(3) VAN WATERSCHOOT VAN DER GRACHT. *Verhandelingen van het Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap.* Mijnbouwkundige Serie. Eerste Stuk blz. 50.

[4] Koloniaal Verslag 1908, bijl O 2 Overgedrukt uit „DE INGENIEUR".

lukking van den oogt gevrijwaard zijn.

In hoeverre andere cultures, bijv. katoen, mogelijk zouden worden, als men de beschikking over dergelijke hoeveelheden irrigatiewater heeft, kan ik niet beoordeelen; dit behoort tot de competentie van landbouwkundigen. Wel wil ik er nog op wijzen, dat meerdere dergelijke terreinen, als door VAN LIDTH DE JEUDE bedoeld, nog te vinden zijn. Een bij uitstek gunstig gelegen terrein is dat van de Eerste Curaçaosche Sisal–Maatschappij op de plantage Mal Pays, en ook een gedeelte van de plantages St. Kruis en Zevenbergen.

Men kan daar met een betrekkelijk zeer korten dam een uitgestrekt stroomgebied afsluiten. In hoeverre de methode algemeene toepassing kan vinden op de eilanden, hangt geheel af van de kosten aan den damaanleg verbonden.

Blijkt het bijv. mogelijk door het inspuiten van cementpap een afdoende afsluiting te verkrijgen, dan zullen de kosten niet hoog zijn, want de opgraten zullen niet dieper dan 20, hoogstens 30 M. behoeven te worden.

Alleen in vereeniging met den ondergrondschen damaanleg kunnen de thans aangelegde bovengrondsche dammen tot hun recht komen en nut krijgen. Men moet niet alleen het regenwater dwingen in den bodem te dringen, men moet ook dat in den bodem gedrongen water dwingen in den bodem te blijven; dan eerst zal Curaçao geholpen zijn.

Het moge van ontzaglijk groot belang zijn voor dit eiland, dat de haven worde verbeterd en de doorvoerhandel gesteund, van even groot belang is het, dat de eilanden zelf uitvoerproducten leveren. Ten deele moge hierin kunnen worden voorzien door de thans hervatte fosphaatontginning van Santa Barbara, nog beter zoude het zijn, als bovendien de landbouw stapelproducten kon leveren. En daarvoor is noodig, dat de quaestie van de watervoorziening worde opgelost. En mogelijk is dit zeker.

Overdruk uit „De Ingenieur."

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Gisterennamiddag heeft Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE volgens het plechtig ritueel van het Pontificale Romanum het particulier kerkhof van de Eerw. Zusters op Habay gewijd. De Zeereerw Heer F. J. A. VAN DEN DONK en de beide secretarissen van Monseigneur verleenden daarbij assistentie. Vier Eerw. Fraters van het St. Thomas–college droegen den baldakijn waaronder de Bisschop voortschreed. Het was een buitengewone plechtigheid, welke uit den aard der zaak slechts hoogst zelden voorkomt.

* *
*

De Eerw. Zuster FRANCISCA (Mej. ANITA, PASCHALIA MARCHENA) viert morgen haar zeventigsten verjaardag. Van de 70 jaren haars levens wijdde zij er 45 aan de verpleging van de krankzinnigen op Montesinos.

Wij wenschen de krasse zeventigjarige geluk met haar feest en hopen, dat zij nog menig jaartje haar liefdewerk moge voortzetten.

Hr. Ms. Kortenaer.

12 April van hier vertrokken is deze oorlogsbodem 25 April voor Tampico aangekomen.

Koloniale Raad.

Na een stormachtige zitting is de Begrooting voor het dienstjaar 1915 Zondagnacht goedgekeurd. Voor den Landbouwkundige blijft de toelage gehandhaafd; de verlenging der steigers van Bonaire en St. Eustatius werd van de begrooting afgevoerd.

Voor St. Eustatius betreuren wij dit ten zeerste, daar de katoencultuur op dat eiland zich flink zal gaan uitbreiden en een goede verscheping, waarbij het product geen gevaar van waterschade kan oploopen, allessins gewenscht is. De steiger, zooals die nu is, brengt meer nadeel dan voordeel. De katoenplanters moeten zich nu maar wenden tot Z. Exc. den Minister van Koloniën en tot de Leden der Tweede Kamer met een request. De Heer HAMELBERG zal wel hun woordvoerder willen zijn. De voorgestelde verlenging van den steiger is voor den opbloei van het eiland onontbeerlijk.

V. V. V.

In dank ontvingen wij van de Heeren RIVAS FENSOHN & Co een mooi brochuurtje over Duitschland in het Fransch, Duitsch, en Engelsch uitgegeven met een keurcollectie fraaie plaatjes van de verschillende steden van dit Rijk. Op verzoek kan onze V.V.V. ook dergelijke brochure bekomen. Een goed voorbeeld, hoe onze Curaçaosche Vreemdelingengids kan worden ingericht.

Het Groene Kruis.

De uitvoering ten bate van bovengenoemde vereeniging gegeven, heeft zooveel succes gehad, dat zij hedenavond zal herhaald worden in het Theater Naar. De helft van de opbrengst is voor de Schouwburgcommissie. Deze commissie heeft bereids het oude gebouw en de aangrenzende terreinen gekocht van den Heer BAZ. De plaats voor het nieuwe theater is er dus reeds.

De Pest.

In de Hollandsche Bladen komt een telegram voor uit Caracas dato 10 April, meldende een geval van pest met doodelijken afloop. Gisteren publiceerde het *Boletin Comercial* een telegram uit Bogotá, gedateerd 6 Mei waarin melding werd gemaakt van pestgevallen in Colombia.

Vreemde stoomschepen.

6 Mei liep hier binnen het Engelsch S. S. *Daleby*, komende van Para (Brazilië). Dit schip behoort aan die Reeders, wier booten vermoedelijk Curaçao geregeld zullen aandoen, om zich alhier van kolen te voorzien. De *Daleby* is reeds hun 3de schip, dat hier kwam om te bunkeren.

9 Mei kwam hier het S. S. *Mecklenburg* binnen onder Duitsche vlag. Dit schip heeft eene nieuwe lijn te bedienen tusschen Trinidad (Port of Spain) en Jamaica (Kingstown).

Vermoedelijk komt het elke maand eenmaal onze haven bezoeken, om te bunkeren.

10 Mei bezocht het Holl. stoomschip *Sliedrecht* onze haven, komende van Argentinië (Rosario) en vertrok, na zich voorzien te hebben van kolen, den 11n Mei naar Galveston.

De *Daleby* en *Sliedrecht* namen hunne kolen bij de Curaçao Trading Company en de *Mecklenburg* bij de Firma MADURO.

Het schijnt, dat onze haven zoo zachtjesaan algemeen bekend wordt als eene plaats, waar men *beste* steenkolen in *zeer korten tijd* kan krijgen.

Wie weet, of deze stoomschepen niet de verre voorloopers zijn van den langen keten, die binnen korten tijd hier zullen komen bunkeren.

Laten we hopen, dat deze veronderstelling spoedig in werkelijkheid overga!

Goede reis!

Met de *Siena* vertrekt de Edelgrootachtbare Heer MORRIS E. CURIEL, plaatsvervangend Lid van het Hof van Justitie en Consul van Spanje, met zijn geachte familie naar Europa.

Wij wenschen ZEGA een voorspoedige reis en behouden tehuiskomst.

Dankbetuiging.

In dank ontvingen wij van de Heeren RIVAS FENSOHN & Co. inlichtingen omtrent de „Red D Line", n.m. dat de *Progreso* Maandag a.s. van Maracaibo komt en dienzelfden dag weer daarheen vertrekt.

Officieele berichten.

De heer A. G. STATIUS MULLER is op zijn verzoek eervol ontslagen als lid van de Commissie van administratie over de gevangenissen op Curaçao en als zoodanig is benoemd de heer B. E. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT.

Aan den klerk op Aruba J. N. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT is veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

Carmelita Brans Julian Gonsales de Ferr, Domanilia Hercl, Isabel de Windt, Luisa de Cañisales, Lesena Farcu, Amou Fecunda, Bettini Ferrucio, Eugenio Gandolfo (2), D. A. Henriquez, David Harrison, Ansonilla Minguel, Hortencia Paulli, Colari Piter, Esteban Ricardo, Gregorio Villafañe.

Aangeteekende stukken: Joh. M. C. Hueck, L. Lens (2), Michael M. Romer.

Drukwerken: W. de Windt, D. C. Jesurun, Alberto van Thijs.

Niet voor verzending vatbaar een drukwerk aan: Miguel de Torro Gisbert, Paris.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 15 Mei 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.06
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.20
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa)	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 3.25
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.37½
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8.50
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ „ 1 van 25 c.M. of minder f	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 60 ratten.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1	Blau Auglein	Marsch (1e uit.)	Reckling
2	Ouverture Le Calife de Bagdad		Boieldieu
3	Die Hydropaten	Waltz	J. Gung'l
4	Fantaisie varieé	sur des airs Styriens	L. Canivez
5	Marsch uit Eva	(1e uitv.)	Lehar
6	Fantaisie sur La Sonambule		Bellini
7	Paraphrase uber Das Loreley		Nesvadba
8	Carmelita	Danza	Campos

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

De reis van prof. Kraus.

17 April is prof. dr. J. Kraus teruggekeerd van zijn buitenlandsche reis, voornamelijk ondernomen in verband met havenplannen voor Zuid-Amerikaansche steden.

Begin October naar New-York vertrokken, heeft de heer Kraus, die op deze reis vergezeld werd van zijn echtgenoote, eerst een bezoek gebracht aan de werken van het Panamakanaal, om vervolgens naar Zuid-Amerika te gaan. Daarna bezocht hij Curaçao, vertrok van daar met een Spaansche boot naar Barcelona, van waar hij naar Nederland terugkeerde.

Toen wij prof. Kraus, die zich welwillend bereid verklaarde ons hierover te woord te staan, heden het een en ander vroegen omtrent zijn reisindrukken, informeerden we natuurlijk het eerst naar Curaçao, door hem op verzoek van den minister van Koloniën bezocht.

Prof. Kraus arriveerde er 10 dagen later dan zijn plan was; maar, in Colon aankomend, was juist de Duitsche boot vertrokken en men was verplicht 10 dagen te wachten op de eerstvolgende gelegenheid — een Italiaansche boot — om het eiland te bezoeken.

Zijn verblijf op Curaçao, waar hij 10 Maart aankwam, duurde een tiental dagen.

Over het algemeen, aldus de heer Kraus, maakt men zich, oordeelende over de belangrijkheid van deze West-Indische bezitting, een te groote voorstelling van den omvang van het eiland en van het aantal zijner bewoners. Men moet toch niet vergeten, dat Curaçao in totaal slechts 30.000 inwoners telt en de hoofdstad Willemstad 15.000. De economische beteekenis ervan is dan ook naar verhouding. (De geheele Kolonie Curaçao, uit zes eilanden bestaande, telt bijna het dubbele van 30.000, namelijk ± 57000 inwoners. *Red. Amigoe.*) Van belang is de gevlochten-hoedenindustrie, welke door het arme deel der bevolking, voornamelijk negers, als huisarbeid wordt uitgeoefend. Die industrie is inderdaad van toenemende beteekenis, de qualiteit der hoeden is zeer goed en de heer Kraus gewaagde met waardeering van de bemoeiingen van den leider dezer industrie, den heer Henriquez, om de hoedenvlechting vooruit te brengen.

Een andere zaak welke de bijzondere belangstelling had van den heer Kraus waren de werken aan de St.-Annabaai, waar men den rotsachtigen grond (koraal), die als een drempel in den mond van de baai ligt, heeft te verwijderen. Daarvoor heeft men nu een andere werkwijze toegepast — door duikers worden voor het leggen van mijnen, gaten geboord in den bodem — en juist had de heer Kraus een brief uit Curaçao ontvangen met alleszins bevredigende bijzonderheden over dezen havenarbeid.

Bij zijn besprekingen te Curaçao heeft de heer Kraus voorts in overweging gegeven meer te doen ter bevordering van het vreemdelingenverkeer; voornamelijk van Noord- en Zuid-Amerika kan men hiervan gunstige resultaten verwachten. En Curaçao zelf en de hoofdstad Willemstad maken een zeer vriendelijken indruk; Willemstad die van een proper en net Hollandsch stadje.

Wij hebben den heer Kraus ook gevraagd naar zijn ervaringen in Peru, waar hij juist tijdens de revolutie vertoefde. Prof. Kraus kwam te Lima, terugkeerend van een studiereis naar het Zuiden, juist een dag na de arrestatie van den president; maar van den opstand viel weinig te bespeuren en ook daags tevoren moet het betrekkelijk rustig geweest zijn; de vreemdelingen hadden dan ook van de revolutie geenerlei hinder ondervonden.

Het verblijf in Zuid-Amerika heeft een viertal maanden in beslag genomen; het spreekt vanzelf, dat de heer Kraus er tal van belangrijke technische werken bezichtigde, behalvé die voor havenaanleg, ook bergspoorwegen, waarvan men in Peru de hoogste vindt, met geriefelijke Pullman–wagens; en interessant was ook een tocht op het Titacacameer, 4000 meter boven de zee gelegen.

Wat ten slotte het Panamakanaal betreft, met bijzondere interessen had de heer Kraus de omvangrijke kanaalwerken bezichtigd, waarvoor een tocht met spoor, boot en rail-auto ondernomen werd. Juist tijdens zijn bezoek had een aardstorting in de Culebra-kloof plaats gehad, welke sedert dien echter weer is weggeruimd.

Thans, in Den Haag terug, gaat prof. Kraus met de door hem gekozen ingenieurs, arbeiden aan de havenplannen voor verschillende Zuid-Amerikaansche steden.

De N. Crt.

Een medium ontmaskerd.

Onlangs is op een spiritistische séance in „Odeon" te Amsterdam het Amerikaansche trompetmedium miss Harris ontmaskerd.

Te Amsterdam had miss Harris reeds drie séances gegeven. Er mochten op zijn hoogst 20 toeschouwers tot deze demonstratie worden toegelaten, die ieder f 5 betaalden. Honderden aanvragen waren gericht tot de directie van Odéon, zoodat miss Harris te Amsterdam zeker nog wel veertien voorstellingen gegeven zou hebben, indien er zich geen incident had voorgedaan, dat de waarde van miss Harris als medium in een bedenkelijk licht stelde.

Op Maandag 8 April had de eerste voorstelling in Odéon plaats. Deze was echter zeer gebrekkig, daar er een flauwe lichtglimp doordrong tot het voorzaaltje, en miss Harris een absolute duisternis had voorgeschreven. Van den tweeden avond, die Dinsdag 9 April plaats had, vertelde men allerlei wonderen. Men had overleden personen gesproken, allerlei wonderen hadden plaats gegrepen.

Voor de derde séance waren dan ook alle plaatsen „uitverkocht". De directeur van Odéon had zelf vier tickets genomen en deelde ons over het verloop dezer voorstelling het volgende mee:

Den impresario, den heer Duymaer van Twist, secretaris der Vereeniging voor physisch onderzoek, meegerekend, waren er 21 personen in een kring aanwezig. Miss Harris is een groote, imposante vrouw. Zij zette drie hoorns, die ieder één meter hoog zijn en veel op kokers gelekken, op den grond. Nadat het licht was uitgedraaid en allen de handen op de knieën hadden gelegd, zeide zij, dat men met aangename gedachten jegens het medium bezield moest zijn. Voorts mocht men onder geen omstandigheid de hoorns aanraken, daar dit den dood van het medium ten gevolge kon hebben. Zelfs al werd men aangeraakt door de hoorns, dan mocht men ze nog niet aanvatten.

De magnetiseur De Bruin en een der aanwezige dames hielden de polsen vast van het medium.

Nadat men eenigen tijd gezeten had en den tijd had verdreven met liederen zingen, manifesteerden zich beschermgeesten van het medium. Zacht hoorde men roepen: „Jan! Jan! Jan!"

Heet hier iemand Jan? vroeg het medium.

„Ik heet Jacob", aldus een der aanwezigen.

Waarop de hoorn: „Ja Jacob! Jacob! Jacob!"

Plotseling hoorde men in een hoek het rammelen van een der hoorns, vertelt De Tel. De heer Richter, secretaris der Amsterdamsche Spiritistenvereeniging, nam het woord.

„Ik constateer bedrog!" aldus de heer Richter. „Gedurende 10 minuten heb ik een der hoorns in mijn hand en het medium heeft er niets van gemerkt. Ik verzoek het licht op te steken!"

Een geweldige consternatie ontstond: Sommigen wilden doorgaan, anderen wenschten het licht te ontsteken. Het meerendeel der aanwezigen, denkend aan hun twee rijksdaalders, betaald aan den impresario, den heer Duymaer van Twist eischte voortzetting der séance.

Weer zong men liederen, doch de beschermgeesten van miss Harris lieten haar in den steek.

Besloten werd licht te ontsteken. En wat zag men toen? De heer Richter had twee hoorns in de hand. De andere hoorn lag aan de voeten van het trompetmedium. Men vergaderde in een nabij gelegen salon, waar meer staaltjes van bedrog van het medium werden onthuld.

Zoo deelde de heer De Brugge mede, dat een bloem, die zoogenaamd van geesten afkomstig was, door het medium vooraf verborgen was tusschen haar japon. Het eind der vergadering was, dat men het medium en haar impresario in de gelegenheid wilde stellen, zich te verdedigen en te doen zien, dat zij den prijs van f 5 per bezoeker waard waren. Toen men echter weer in den salon kwam,

waren medium en impresario spoorloos verdwenen, met medeneming van de recette.

Zij was van plan een tournée door Nederland te maken en werd vaak in particuliere kringen geconsulteerd. Na deze ontmaskering zal dat wel gedaan zijn.

De Tel.

Uit de Naburige Republieken.

Nog altijd heerscht de revolutie op Haïti en São Domingo.

In Venezuela is het nog rustig. Duizende inwoners van Trujillo zonden een adhaesiebetuiging aan Grl. Gomez en een protest tegen de revolutie van Leopoldo Baptista.

De koffieoogst is prachtig en de vele regens doen veel goed aan de cacao.

Buitenland.

De Vereenigde Staten en Mexico.

„Den 9den April, dus luidde het in de boodschap van Pres. Wilson aan het Congres," ging de betaalmeester van de „Dolphin" te Tampico per motorboot met de bemanning dezer boot naar den wal om zekere voorraden in te slaan, die zijn schip noodig had. Terwijl hij bezig was de boot te laden, werd hij door een officier en een groep manschappen van het leger van generaal Huerta gearresteerd. Noch de betaalmeester, noch iemand van de bemanning was gewapend.

Twee man bevonden zich nog in de boot, maar werden ook op hun beurt gearresteerd en genoodzaakt het vaartuig te verlaten om in bewaring te worden gesteld, niettegenstaande het feit, dat van de boot op twee plaatsen de vlag van de Vereenigde Staten wapperde.

De officier, die de arrestatie had uitgevoerd, ging met zijn gevangenen een der straten van de stad in, waar hij een officier van hoogeren rang ontmoette, die hem gelastte naar de landingsplaats terug te keeren en nadere orders af te wachten. Een half uur na de arrestatie werden bevelen van den Mexicaanschen commandant te Tampico ontvangen, om den betaalmeester en zijn manschappen vrij te laten.

Deze vrijlating werd gevolgd door verontschuldigingen van den commandant en later door een betuiging van leedwezen van generaal Huerta zelf. Deze laatste voerde aan, dat de krijgswet in Tampico van kracht was en dat orders waren uitgevaardigd, dat niemand mocht landen, ter plaatse waar de Amerikanen waren aan wal gegaan.

Admiraal Mayo beschouwde de arrestatie als een zoo ernstige beleediging, dat hij met de aangeboden verontschuldigingen geen genoegen nam, doch eischte, dat de vlag der Vereenigde Staten met speciale eerbewijzen door den militairen commandant van de haven zou worden gesalueerd.

Ongelukkig genoeg stond het onderhavige geval niet op zichzelf. Een reeks incidenten hadden zich korten tijd voor dien voorgedaan, welke niet anders dan den indruk konden wekken, dat de vertegenwoordigers van generaal Huerta hun gang wilden gaan om de waardigheid en de rechten der Vereenigde Staten te miskennen en zich geheel veilig gevoelden om te doen wat zij wilden.

Het gevaar van zulk een toestand was, dat het met zulke beleedigingen van kwaad tot erger zou komen, totdat tenslotte iets zou gebeuren van zulk een groven en onduldbaren aard, dat het direct en onvermijdelijk tot een gewapend conflict zou leiden.

Het was noodzakelijk, dat de verontschuldigingen van generaal Huerta en zijn vertegenwoordigers veel verder gingen en van zoodanigen aard zouden zijn, dat de aandacht van de geheele bevolking zou gevestigd worden op de beteekenis er van en dat generaal Huerta noodzakelijk zelf zou inzien, dat er zich geen verdere gelegenheid voor uitleggingen en betuigingen van leedwezen mocht voordoen.

Ik heb het daarom als mijn plicht beschouwd, dus vervolgt president Wilson, om admiraal Mayo geheel in zijn eisch te steunen en te vorderen, dat de vlag der Vereenigde Staten zal worden begroet op zulk een wijze, dat het de aanduiding zij van een nieuwen geest en een nieuwe houding van den kant der aanhangers van Huerta.

Zulk een begroeting heeft generaal Huerta geweigerd en ik kom daarom uw goedkeuring en steun vragen voor den weg, dien ik voorstel te volgen.

Deze regeering kan, zoo hoop ik ernstig, in geen geval tot een oorlog met het volk van Mexico genoodzaakt worden. Mexico wordt verscheurd door burgertwisten en om zijn eigen constitutie te [illegible] uitvoeren, heeft het geen regeering. Generaal Huerta heeft zijn macht in de stad Mexico gegrondvest zonder het recht daartoe te hebben en op een wijze, die niet kan worden gerechtvaardigd.

Indien een gewapend conflict ongelukkig genoeg mocht uitbreken, als gevolg van zijn persoonlijk vijandige houding tegen onze regeering, dan zouden wij alleen tegen Huerta strijden, en tegen hen, die hem aanhangen en steunen en ons eenig doel zou zijn, het volk van de vaneengescheurde republiek de gelegenheid te geven, weer zijn eigen wetten te maken en zijn eigen regeering te kiezen.

Maar ik hoop ernstig, dat er geen kwestie van oorlog zal zijn. Ik geloof in naam van het Amerikaansche volk te spreken, wanneer ik zeg, dat wij in geenerlei opzicht ons met de zaken van de zusterrepubliek willen bemoeien. Onze gevoelens ten opzichte van het volk van Mexico zijn gevoelens van diepe en innige vriendschap en alles, wat wij tot nu toe gedaan hebben en alles, wat wij hebben nagelaten te doen, vloeide voort uit het verlangen om dit volk te helpen en het niet te hinderen of iets in den weg te stellen.

Wij wenschen zelfs de plichten van vriendschap niet te volbrengen zonder dat dit het volk welkom is en zonder dat het er in toestemt. Het volk van Mexico is gerechtigd zijn eigen binnenlandsche aangelegenheden op zijn eigen manier te regelen. Wij wenschen zijn recht eerlijk te eerbiedigen. De tegenwoordige toestand behoeft niet tot ernstige complicaties te leiden, indien we spoedig, vastbesloten en verstandig handelen.

Het lijdt geen twijfel, dat ik datgene, wat in de gegeven omstandigheden noodig is om eerbied voor onze regeering af te dwingen, had kunnen doen, zonder het oordeel te vragen van het congres en dan toch niet van mijn constitutioneele bevoegdheden als president ware afgeweken, maar ik wensch in een zaak van zulk een ernstige beteekenis niet anders te handelen dan in nauwe raadpleging en samenwerking met den senaat en het huis van afgevaardigden.

Ik kom daarom uw goedkeuring vragen om de gewapende macht der Vereenigde Staten te mogen gebruiken, op zulk een wijze en tot op zulk een hoogte, als noodig zal zijn om van generaal Huerta en zijn aanhangers de volste erkenning te er- [illegible] digheid der Vereenigde Staten, zelfs onder de noodlottige omstandigheden, welke nu helaas in Mexico zich voordoen.

Bij hetgeen wij doen kan niet gedacht worden aan een aanval of een zelfzuchtig verlangen naar grooter aanzien. Wij trachten alleen de waardigheid en het gezag van de Vereenigde Staten te handhaven, omdat wij onzen grooten invloed steeds ongerept willen behouden voor het gebruik der vrijheid in de Vereenigde Staten en overal elders, waar die invloed mag worden aangewend tot welzijn van het menschdom".

We laten hier verder het antwoord volgen, dat de Mexicaansche minister van buitenlandsche zaken señor Rojas, op den eisch der Vereenigde Staten heeft gezonden.

De minister antwoordde, dat het onmogelijk was den eisch in te willigen, dat de vlag onvoorwaardelijk zou worden begroet, daar de vlag niet beleedigd is.

Ze wapperde niet op de boot, welker bemanning werd gearresteerd, en de verantwoordelijke officier werd zelf in hechtenis genomen. Een onvoorwaardelijk saluut achtte Mexico onvereenigbaar met zijn waardigheid. Mexico had zooveel toegegeven als zijn waardigheid toeliet".

De constitutioneelen zullen de Amerikanen ook als vijanden beschouwen. Carranza schreef:

„Terwijl de beslissing van het congres over Wilson's nota nog hangende was, aldus Carranza, hadden te Vera-Cruz vijandelijkheden plaats die de constitutioneele regeering niet verwachtte van een regeering, die herhaaldelijk het verlangen had te kennen gegeven in vrede te leven met het Mexicaansche volk."

Generaal Carranza verklaart verder, dat hij een plicht van vaderlandsliefde vervult door deze nota tot president Wilson te richten. Hij wil alle geoorloofde middelen uitputten om te beletten, dat de vriendschapsbanden, die er nog tusschen de twee naties bestaan worden verbroken".

„Het Mexicaansche volk erkent, zegt hij, den usurpator Huerta niet, wiens handelingen evenmin als die van zijn [illegible] eine daden zijn, die ook de gevoelens van het volk niet weergeven.

De titel van president, dien generaal Huerta zich heeft aangematigd, kan hem niet het recht geven voldoening te ontvangen, te eischen of te geven. Generaal Huerta is ee[illegible] moet staan voor de constitutioneele regeering, die de opperhoogheid in den lande vertegenwoordigt.

„De onwettige daden, door den overweldiger Huerta en zijn partijgenooten gesteld of nog te stellen, zullen, met strenge rechtvaardigheid door de constitutioneele regeering worden veroordeeld.

„De inval in „ons" gebied en het verblijf van uwe troepen te Vera-Cruz zijn echter een schending van ons recht op onafhankelijkheid en souvereiniteit en zal ons in een ongelijken strijd betrekken dien wij tot nu toe getracht hebben te ontwijken.

Ik vertolk de gevoelens van de groote meerderheid der bevolking, wanneer ik u verzoek de reeds begonnen vijandelijkheden te staken en Vera-Cruz te ontruimen, alsmede uw eischen in zake het gebeurde te Tampico te willen voorleggen aan de constitutioneele regeering, wier voorzitter ik ben als gouverneur van Coahuila en opperbevelhebber van het leger.

Dit geschil zal rechtvaardig en in verzoenenden geest worden opgelost."

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Sept. 1912 t|m 28 Februari 1913 onder No. **3701 H.** t|m No. **1817 I.** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **28n Mei.** a. s., en volgende Donderdagen

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 16n Mei 1914

De Voorzitter.

A. JESURUN.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 9 MEI — 23 MEI

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Progreso	Hansen	12 Mei	New-York	12 Mei	Maracaibo
Jan v. Nassau	P J v d Hat	9 „	Amsterdam	10 „	New-York
Merida	A Johanson	11 „	Maracaibo	11 „	La Guayra
Merida	A Johanson	13 „	La Guayra	14 „	Maracaibo
Progreso	Hansen	18 „	Maracaibo	18 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	14 „	New-York	14 „	La Guayra
Lod. v Nassau	J W Drijver	16 „	New-York	17 „	Amsterdam
Achilles	H [illegible]ouwe	18 „	Colón	18 „	Amsterdam
Philadelphia	H Highborn	19 „	La Guayra	19 „	New-York
Merida	A Johanson	19 „	Maracaibo	19 „	Maracaibo
		21 „	Amsterdam	21 „	Colón
Maracaibo	G W Goodman	23 „	New-York	23 „	Maracaibo
Pr. Fr. Hendrik	H J v d Goot	23 „	Amsterdam	24 „	New-York
Progreso	Hansen	24 „	Maracaibo	24 „	Maracaibo
Mecklenburg	Hotopf	9 Mei	Trinidad	9 Mei	Jamaica
Sliedrecht	J Feensma	10 „	Rosario	11 „	Galveston
Savoia	Heisler	14 „	Cuba	14 „	Hamburg
Orubian	Bolton	21 „	Liverpool	21 „	Sta. Marta
Wasgenwald	H Hansen	12 „	Hamburg	12 „	Colón
Siena	[illegible]	16 „	Colón	16 „	Genova
Buenos Aires	Vizcaino	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Saxonwald	Th Kirchhoff	17 „	Pto Colombia	19 „	Hamburg
Ittersum	Bakker	16 „	Aruba	16 „	Holland

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Abeona H	10 Mei	Cuba	*Rosa Maria H*	9 Mei	Aruba
Olga Lucia C	11 „	Rio Hacha	*Meteor*	9 „	Bonaire
Meteor H	11 „	Bonaire	*Clara C*	13 „	Rio Hacha
Refugio H	12 „	Aruba	*Refugio H*	13 „	Aruba
Altagracia	14 „	Pto Rico	*Camia C*	13 „	Vela de Coro
Estelle H	15 „	Isl Barlov	*Clara H*	14 „	Rio Hacha
W L Swift	16 „	Pto Rico	*29 de Agosto C*	14 „	Rio Hacha
Diana V	16 „	Maracaibo	*Sirena H*	15 „	Maracaibo